

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8701/2021
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Стефан Мојсић, адвокат из ..., против туженог Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво града Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3097/21 од 12.08.2021. године, у седници одржаној 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3097/21 од 12.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3443/19 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован приговор апсолутне ненадлежности Вишег суда у Београду. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде због фактичке експропријације земљишта површине 95 м², које се налази на катастарској парцели бр. .../..., број листа непокретности ... К.О. ... исплат и то: тужиоцу АА износ од 5.291.568,00 динара са законском затезном каматом од 11.02.2021. године до исплате а тужилци ББ износ од 5.291.568,00 динара са законском затезном каматом од 11.02.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, Виши суд у Београду огласио се апсолутно ненадлежним за поступање по тужби тужилаца у делу у ком је тражено да се обавезе тужени да у року од 15 дана од дана исплате износа на име фактичке експропријације упише у јавне евиденције Републичког геодетског завода – Служби за катастар непокретности за К.О. Савски венац јавну својину на парцели .../..., број листа непокретности ... К.О. ..., површине 95 м², а што су тужиоци дужни признати и трпети и тужба је у том делу одбачена као недозвољена. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима, као солидарним повериоцима накнади трошкове поступка у износу од 549.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужилаца у делу у коме су тражили да се обавезе тужени на плаћање законске затезне камате на трошкове поступка почев од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3097/21 од 12.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијени су као неосноване жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом и четвртим изреке. Ставом другим изреке,

одбијени су, као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених у поступку пред другостепеним судом које би могле представљати дозвољен ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у листу непокретности број ... КО ... уписани као сувласници на кп. бр. .../... површине 95 м², по култури виноград, друге класе, по намени градско грађевинско земљиште са уделом од по ½ дела. Регулационом планом просторне јединице Дедиње („Службени лист Града Београда“, бр. 1/2000 од 31.01.2000. године) који је ступио на снагу 08.02.2000. године извршена је промена намене наведене парцеле тако да се сада у пуном обиму налази у саставу јавне саобраћајне површине у Улици Процењена тржишна вредност предметне парцеле износи 111.358,00 динара по 1 м², што је укупно 10.583.136,00 динара. Спорна парцела је заузета изградњом улице, а на основу налаза и мишљења судског вештака утврђена је вредност предметне непокретности.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су усвојили захтев тужилаца, а наводима ревизије правилност примене материјалног права се не доводи у сумњу.

Право на имовину је једно од основних људских права заштићено уставно-правним нормама и нормама међународних конвенција, чија је Република Србија потписник. Уставом Републике Србије у члану 58. зајемчено је мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона и предвиђено да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђено на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Законом се може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни, дозвољено је само у складу са законом.

Протоколом број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Ове одредбе, међутим ни на који начин не утичу на право државе да примењују законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима.

Уставне одредбе и конвенцијско право указују на обавезу исплате разумне накнаде за одузету имовину, по тржишним ценама у време пресуђења, која је побијаном пресудом и утврђено.

Чланом 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту („Службени гласник РС“, бр. 44/95... 46/98), који је био на снази у време усвајања Регулационог плана просторне јединице Дедиње („Службени лист Града Београда“, бр. 1/2000 од 31.01.2000. године), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката, односно извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора.

Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 105/144) у одредби члана 10. став 2., прописује да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.) у смислу члана 7. истог Закона добра у општој употреби су у својини Републике Србије изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део ауто-пута или државног пута првог и другог реда) и тргова, јавних површина које су у својини јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Предметно земљиште уписано је као власништво тужилаца, а према Регулационом плану просторне јединице Дедиње налази се у саставу јавне саобраћајне површине у Улици ..., што значи да је постало добро у општој употреби, односно јавна својина туженог. Тужени је био дужан да предметно земљиште експроприше од тужилаца, ради привођења његовој намени предвиђеној Регулационим планом просторне јединице Дедиње и да им исплати одговарајућу накнаду у управном поступку, међутим, није тако поступио. Предметно земљиште фактички је приведено намени предвиђеној Регулационим планом просторне јединице Дедиње, јер се користи као улица – јавни путеви у насељу, који саобраћајно повезују делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), чиме је извршена тзв. фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Тужени је обвезник исплате тужиоцима предметне накнаде, пошто се парцела користи као улица, добро у општој употреби – јавној својини на којој тужени има право својине у смислу члана 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина накнаде која тужиоцима припада на основу њихових сувласничких удела на предметној парцели у смислу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у вези члана 58. Устава Републике Србије, правилно је одређено према тржишној вредности земљиште у сувласничком уделу тужилаца на том земљишту.

Неосновани су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права да није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиоце. Супротно томе, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. тачка 7. Закона о јавној својини, јер је утврђено да се предметна парцела користи као улица, као јавно добро у општој употреби и у својини је јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази.

Осталим наводима ревизије се заправо понављају наводи истакнути у жалби, које је другостепени суд правилно оценио, а њима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом ирзеке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић